

توصیف دوره‌ی آموزشی اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد

جمعیت هدف: دانشجویان کارشناسی گفتاردرمانی

مدرس: دکتر زهرا صادقی

پیامدهای یادگیری پایان دوره (در پایان دوره، دانشجو قادر خواهد بود ...):

۱. با الگوهای طبیعی، پایه‌ها و مسیرهای عصبی در کنترل حرکتی گفتار آشنا شود
۲. با الگوهای غیرطبیعی کنترل حرکتی گفتار در گفتار فلجی و کنش پریشی گفتار در دوران رشد آشنا شود
۳. اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد را تعریف و طبقه‌بندی کند
۴. ویژگی‌های گفتاری و غیرگفتاری انواع اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد را بشناسد و آن‌ها را افتراق دهد
۵. با معاینه و ارزیابی حرکتی گفتار در دوران رشد آشنا شود
۶. توانایی تعیین اهداف درمانی برای انواع اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد را داشته باشد
۷. با اصول کلی درمان در اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد آشنا شود
۸. رویکردهای درمانی در انواع گفتار فلجی در دوران رشد را بشناسد
۹. رویکردهای درمانی آپراکسی گفتار در دوران رشد را بشناسد

محتوای آموزشی دوره:

A. سرفصل‌های آموزشی دوره:

(مطالب نظری)

۱. آشنایی با الگوهای طبیعی، پایه‌ها و مسیرهای عصبی در کنترل حرکتی گفتار
۲. آشنایی با الگوهای غیرطبیعی کنترل حرکتی گفتار در گفتار فلجی و کنش پریشی گفتار در دوران رشد
۳. آشنایی با تعریف و طبقه‌بندی اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد
۴. آشنایی با ویژگی‌های گفتاری و غیرگفتاری انواع اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد (آپراکسی گفتار، گفتار فلجی اسپاستیک، فلاسید،...)
- تشخیص افتراقی آن‌ها از یکدیگر
۵. آشنایی با معاینه و ارزیابی حرکتی گفتار در دوران رشد (ارزیابی‌های حرکتی، گفتاری، قابلیت فهم گفتار و پروژودی)
۶. آشنایی با تعیین اهداف درمانی برای انواع اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد
۷. آشنایی با اصول کلی درمان در اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد
۸. آشنایی با رویکردهای درمانی در انواع گفتار فلجی در دوران رشد
۹. آشنایی با رویکردهای درمانی آپراکسی گفتار در دوران رشد

(مطالب عملی)

۱. ارزیابی و معاینه اندام‌های گفتاری

۲. معاینه زیرسیستم های تولید گفتار شامل دستگاه تنفسی، دستگاه کامی-حلقی، معاینه دستگاه تشدید، معاینه دستگاه تلفظ، معاینه آهنگ گفتار

۳. غربالگری اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد

۴. انجام روش های درمانی نقایص زیرسیستم های تولید گفتار

B. رفرنس های آموزشی دوره:

۱. سیما شیرازی، فریبا یادگاری، اکبر دارویی، مرتضی فرازی. (۱۳۸۵). *ناتوانی حرکتی گفتار در کودکان*. انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی.

2. Duffy, Joseph R. *Motor speech disorders e-book: Substrates, differential diagnosis, and management*. Elsevier Health Sciences, 2019

3. Caruso, Anthony J., and Edythe A. Strand, eds. *Clinical management of motor speech disorders in children*. New York: Thieme, 1999.

4. Adler, Susan S., Dominiek Beckers, and Math Buck. *PNF in practice: an illustrated guide*. Springer Science & Business Media, 2007.

5. Yorkston, K., Beukelman, D., Strand, E., Hakel, M. *Management of motor speech disorders in children and adults* 3rd ed. Austin, Tx: Pro-Ed, 2010.

6. Walshe MY Miller N. *Clinical Cases in Dysarthria*. Milton Park Abingdon Oxon: Routledge; 2021.

7. Swigert NB. *The Source for Dysarthria*. Second ed. Austin TX: LinguSystems; 2010.

مندهای آموزشی دوره:

سخنرانی، بحث و گفتگو، پرسش و پاسخ، یادگیری مسئله-محور^۱، یادگیری مورد-محور^۲، یادگیری فعال فناورانه^۳

تعداد ساعت / واحد آموزشی:

۱۷ جلسه ۳ ساعته / ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

جایگاه های آموزشی دوره:

کلاس درس

ارزشیابی های دوره:

---

^۱ Problem-Based Learning
^۲ Case-Based Learning
^۳ Technology-Enable Active Learning

پرسش و پاسخ، تکلیف، میزان مشارکت در حل مسائل گروهی/مطالعه مورد بالینی، کار عملی و امتحان کتبی

طرح درس

نام درس: اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد

اهداف پایان درس:

اهداف شناختی: آشنایی با جنبه های طبیعی و غیرطبیعی اجزاء و عملکردهای دستگاه حرکتی گفتار و پایه ها و مسیرهای عصبی مورد نیاز برای کنترل حرکتی گفتار، همچنین کسب دانش در رابطه با آسیب شناسی، انواع، علائم اختلالات حرکتی گفتار، ارزیابی و درمان اختلالات حرکتی گفتار

اهداف روانی حرکتی: کسب توانمندی در خصوص نحوه ارتباط با کودکان دچار اختلالات حرکتی گفتار، تعیین اهداف و شیوه-های مداخله در مشکلات ارتباطی این کودکان

اهداف نگرشی: علاقه‌مندی به ارزیابی صحیح و ارائه مداخلات درمانی علمی و متناسب در افراد دچار اختلالات حرکتی گفتار

برنامه‌ی جلسات:

جلسه	اهداف یادگیری	سرفصل‌های آموزشی	روش‌های آموزشی	فعالیت‌های یادگیرنده	جایگاه و زمان مورد نیاز	زمان و نحوه ارزشیابی یادگیرنده	منابع
۱	اختلالات حرکتی گفتار، نورواناتومی و سیستم‌های نورولوژیک	* تعریف MSD * پایه‌های نورولوژیک حرکتی گفتار و آسیب شناسی آن * سیستم‌های حرکتی گفتار * تاثیر آسیب بر سیستم‌های حرکتی گفتار	سخنرانی، نمایش اسلاید، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	مطالعه‌ی منابع معرفی‌شده، پاسخ به پرسش‌ها، مشارکت در بحث گروهی	کلاس درس؛ ۳ ساعت	پرسش و پاسخ در هر جلسه	* رفرنس ۲ (فصل ۱ و ۲)
۲	مسیرهای فعالیت مستقیم و غیرمستقیم عصب شناختی و Final common pathway	* دوره و عملکرد اعصاب کرانینال و اسپینال مرتبط با گفتار * آسیب شناسی و علائم مرتبط با UMN و LMN	سخنرانی، نمایش اسلاید، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	مطالعه‌ی منابع معرفی‌شده، پاسخ به پرسش‌ها، مشارکت در	کلاس درس؛ ۳ ساعت	پرسش و پاسخ در هر جلسه	* رفرنس ۲ (فصل ۲)

			بحث گروهی		* نقش مدارهای کنترل در پردازش گفتار	
* رفرنس ۲ (فصل ۲)	پرسش و پاسخ در هر جلسه	کلاس درس؛ ۳ ساعت	مطالعه‌ی منابع معرفی شده، پاسخ به پرسش‌ها، مشارکت در بحث گروهی	سخنرانی، نمایش اسلاید، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	* طرح ریزی حرکتی گفتار * برنامه ریزی حرکتی گفتار * سطوح کورتیکال مرتبط با هر یک * تاثیر ضایعات بر آن	طرح ریزی و برنامه ریزی حرکتی گفتار
* رفرنس ۲ (فصل ۳) * رفرنس ۳ (فصل ۳)	پرسش و پاسخ در هر جلسه	کلاس درس؛ ۳ ساعت	مطالعه‌ی منابع معرفی شده، پاسخ به پرسش‌ها، مشارکت در بحث گروهی	سخنرانی، نمایش اسلاید، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	* فرایند تشخیص * راهنمای ارزیابی * آزمون حرکتی گفتار * آزمون زیرسیستم های گفتاری	ارزیابی و آزمون اختلالات حرکتی گفتار
* رفرنس ۲ (فصل ۳) * رفرنس ۳ (فصل ۳)	پرسش و پاسخ در هر جلسه	کلاس درس؛ ۳ ساعت	مطالعه‌ی منابع معرفی شده، پاسخ به پرسش‌ها، مشارکت در بحث گروهی	سخنرانی، نمایش اسلاید، نمایش فیلم، اجرای عملی و بحث گروهی	* ارزیابی رفلکس های طبیعی و پاتولوژیک * تکالیف ارزیابی گفتار * آزمون های رسمی ارزیابی گفتار در افراد دچار دیزارتری و آپراکسی * ارزیابی وضوح، قابلیت درک و کارآمدی گفتار	ارزیابی و آزمون اختلالات حرکتی گفتار
* رفرنس ۳ (فصل ۲)	پرسش و پاسخ در هر جلسه	کلاس درس؛ ۳ ساعت	مطالعه‌ی منابع معرفی شده، پاسخ به پرسش‌ها، مشارکت در بحث گروهی	سخنرانی، نمایش اسلاید، نمایش فیلم، اجرای عملی و بحث گروهی	* تعریف انواع اختلالات حرکتی گفتار در کودکان * ارتباط اختلالات حرکتی گفتار با سیستم واجی مختل در کودکان * چارچوب های تئوریکال	اختلالات حرکتی گفتار در کودکان

						آزمون میان ترم	۷
*رفرنس ۲ (فصل ۴) *رفرنس ۶ (فصل ۳) *رفرنس ۴ (فصل ۳)	بررسی تکالیف ارسالی مربوط به جلسه، میزان مشارکت روزانه دانشجو در گروه، آزمون پایان ترم.	کلاس درس؛ ۳ ساعت	مطالعه منابع معرفی شده، انجام تکالیف، مشارکت در بحث گروهی.	سخنرانی، یادگیری مسئله-محور، یادگیری مورد-محور، آموزش فعال فناورانه.	*شناخت علایم حرکتی فلجی فلسفید * شناخت علایم دهانی و گفتاری دیزارتری فلسفید -درمان دیزارتری فلسفید.	شناسایی، تشخیص و درمان در دیزارتری فلاسید	۸
*رفرنس ۲ (فصل ۵ و ۹) *رفرنس ۶ (فصل ۵) *رفرنس ۵ (فصل ۶) *رفرنس ۷ (فصل ۹)	بررسی تکالیف ارسالی مربوط به جلسه، میزان مشارکت روزانه دانشجو در گروه، آزمون پایان ترم	کلاس درس؛ ۳ ساعت	مطالعه منابع معرفی شده، انجام تکالیف، مشارکت در بحث گروهی.	سخنرانی، یادگیری مسئله-محور، یادگیری مورد-محور، آموزش فعال فناورانه.	*شناخت علایم حرکتی فلجی اسپاستیک و فلجی یکطرفه نورون محرکه فوقانی. * شناخت علایم دهانی و گفتاری دیزارتری فلجی اسپاستیک و فلجی یکطرفه نورون محرکه فوقانی. *درمان دیزارتری فلجی اسپاستیک و فلجی یکطرفه نورون محرکه فوقانی.	شناسایی، تشخیص و درمان در دیزارتری اسپاستیک و دیزارتری یکطرفه نورون محرکه فوقانی	۹
رفرنس ۲ (فصل ۶ و ۷) *رفرنس ۶ (فصل ۶) *رفرنس ۵ (فصل ۸)	بررسی تکالیف ارسالی مربوط به جلسه، میزان مشارکت روزانه دانشجو در گروه، آزمون	کلاس درس؛ ۳ ساعت	مطالعه منابع معرفی شده، انجام تکالیف، مشارکت در بحث گروهی.	سخنرانی، یادگیری مسئله-محور، یادگیری مورد-محور، آموزش فعال فناورانه.	*شناخت علایم حرکتی فلجی آتاکسی و هایپوکینیتیک. * شناخت علایم دهانی و گفتاری دیزارتری آتاکسی و هایپوکینیتیک. *درمان دیزارتری آتاکسی و هایپوکینیتیک	شناسایی، تشخیص و درمان در دیزارتری آتاکسی و هایپوکینیتیک	۱۰

	پایان ترم						
۱۱	شناسایی، تشخیص و درمان در دیزآرتزی هایپرکینتیک و دیزآرتزی آمیخته	شناخت علایم حرکتی فلجی هایپرکینتیک و دیزآرتزی آمیخته. * شناخت علایم دهانی و گفتاری دیزآرتزی هایپرکینتیک و دیزآرتزی آمیخته. *درمان دیزآرتزی هایپرکینتیک و دیزآرتزی آمیخته.	سخنرانی، یادگیری مسئله-محور، یادگیری مورد-محور، آموزش فعال فناورانه.	مطالعه منابع معرفی شده، انجام تکالیف، مشارکت در بحث گروهی.	کلاس درس؛ ۳ ساعت	بررسی تکالیف ارسالی مربوط به جلسه، میزان مشارکت روزانه دانشجو در گروه، آزمون پایان ترم	رفرنس ۲ (فصل ۸ و ۱۰) *رفرنس ۵ (فصل ۹)
۱۲	آنالیز، یکپارچه سازی علایم و تشخیص آپراکسی دوران کودکی و روش های درمان آن.	*شناسایی ویژگی های آسیب دیده سیستم گفتاری در نتیجه آپراکسی دوران کودکی. * انواع روش های درمانی در آپراکسی.	سخنرانی، یادگیری مسئله-محور، یادگیری مورد-محور، آموزش فعال فناورانه.	مطالعه منابع معرفی شده، انجام تکالیف، مشارکت در بحث گروهی.	کلاس درس؛ ۳ ساعت	بررسی تکالیف ارسالی مربوط به جلسه، میزان مشارکت روزانه دانشجو در گروه، آزمون پایان ترم	رفرنس ۲ (فصل ۱۱) *رفرنس ۵ (فصل ۱۲)
۱۳	آزمون پایان ترم						

تکالیف دانشجو:

مطالعه متون درسی، پاسخ به پرسش های مطرح شده در کلاس، مشارکت در گروه کلاسی برای حل مسئله، انجام تکلیف هفتگی و ارسال آن در زمان تعیین شده، شرکت در امتحان میان ترم و پایان ترم.

ارزشیابی درس:

- ۱- امتحان میان‌ترم (جلسه‌ی ۷): ۶ نمره
- ۲- ارزشیابی شفاهی، کتبی/عملی مستمر و ارائه تکالیف در طول جلسات: ۴ نمره
- ۳- اجرای عملی مداخلات (آزمون عملی): ۴ نمره
- ۳- امتحان پایان‌ترم: ۶ نمره
- ۴- ارائه‌ی بسته ارزیابی یا مداخلاتی، تهیه فیلم مرتبط با محتوای کلاس: ۲ نمره [اختیاری]